

δὲ σπάνιος καὶ ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τῆς διαμονῆς του. Ἐν τῇ φύσει δὲν ὑπάρχει ἵσως τέρας ἀποτροπαιότερον τοῦ Κονακοῦσι, τοῦ ἀπολύτου τούτου κυριάρχου τῶν ἀδιεξόδων δασῶν καὶ τῶν μιασμογόνων ἐλῶν τῆς Νοτίου Αμερικῆς. "Ανθρωποι καὶ θηρία ἀποφεύγουσι τὴν ἀποτρόπαιον μορφήν του, ητις ἀπολιθιστὸς θύμα αὐτοῦ, τὰς σπίρας του, αἵτινες συνθλῶσι τοῦτο, τὸν ὁδόντα του, ὅστις τὸ φονεύει, τὸ στόμα του, ὅπερ τὸ καταπίνει.

Οἱ φύις αὐτὸς εἶναι ὁ ἀληθῆς λυμεὼν τῶν γωρῶν ἐκείνων. "Οταν περιέρχεται ἀνὴρ μέσον τῶν περιπλοκάδων τῶν δασῶν ἢ ὑψοῖς τὴν φαντασικήν του κεφαλὴν ὑπεράνω τῶν καλλιάρων, ὀλόκληρος ἡ φύσις καταλαμβάνεται ὑπὸ φρίκης. Πάντα σιωπᾶσι, τρέμουσι, κρύπτονται. Βροτίζεται διὰ τοῦ τρόμου ὃν ἐνσπείρει, διὰ τῆς βρελυγμάτως, ἣν ἐμπνέει.

Τὸν Κονακοῦσι διακρίνει ἡ ἔξτης περίεργος καὶ τρομερὴ ἴδιότητος. "Οταν ὅργιζεται, παρατηρεῖ ὁ Φραγκλίνος, ἀπατεῖ καὶ φοιλίδες ἀνεγείρονται ἐπὶ τοῦ ἀσπαίροντος σώματός του ὡς τὰ πτερόν τῷρισμένου ἀλέκτορος. Αἱ δὲ φοιλίδες αὐτοῦ εἶναι εὔκινητάταται καὶ ὥραιάταται. Ἐν τῷ ζωϊκῷ κόσμῳ οὐδὲν ἄλλο ζῶν ἔχει λαμπρότερον ὅπλισμόν. Ἐν αὐτῷ μετ' ἄξιοθαυμάστου συμμετρίας συμμίγνυνται, διαδέχονται καλληλα, συγχωνεύονται, ὡγριῶσιν, ἐπαναρράγονται τὰ ὥραιότερα χρονικά. Μεθ' ἀρμονίας ἀπαραμήλικου συνθέονται αἱ γαρίεσταται ἀπεγράψεις, αἱ εὐχίσθητοι ἀνακλάσεις, αἱ ἀερώδεις καὶ ἐναλλάσσουσαι στιλθηδόνες. Ἐν τῇ φύσει δὲν ὑπάρχει ἔτερον ὃν μᾶλλον ὑπερηφάνως ἐνδεδυμένον τοῦ τέρατος τούτου.

Ἡ ἔξωτερικὴ αὐτοῦ περιβολὴ ὄμοιάει πρὸς τὴν πλήρη λίθων μηλωτὴν τῶν Ἀσσυρίων μοναρχῶν, πρὸς τὸν ἀδαμαντοποίητον μανδύαν τοῦ Σαρδαναπάλου, ή πλωμένον ἐντὸς τῶν ἀρωματικῶν χρήστων τοῦ Νέου Κόσμου.

Ἄλλὰ μόνον τὸ ἔνδυμα ἔχει ὥραῖον ὁ φύις οὗτος. Ἀπὸ τοῦ στόματος ἔξερεύεται σίαλον καὶ ἀφρούς. Οὐδὲν εἶναι αὐτοῦ ἀγριώτερον, ἀποτροπαιότερον, φρικτότερον καὶ μᾶλλον βρελυκτόν. Ἡ παρὰ φύσιν ἀσχημία προξενεῖ ἀποτροπιασμὸν καὶ συγγρόνως ἔλκει. Αὕτη ἐνῷ ἐμποιεῖ τρόμον συγγρόνως προσεκάνει. Θέλει νὰ τὴν ἀποφύγῃ τις, ἀλλὰ μένει θέλει ν' ἀντισταθῇ, ἀπονήσκει. Εἶναι μαγνητισμὸς τοῦ τρόμου.

Ἐξαιρουμένων τῶν λαμπρῶν φοιλίδων τῶν ἀνεγειρομένων ἐν ὅργῃ ὡς ξίφη μετὰ φοιεροῦ θωρύβου, ἡ θέα τοῦ τέρατος εἶναι ἀποτρόπαιος.

Αἱ ἀργυραῖ καὶ γρυσσαῖ αὐτοῦ σπεῖραι ἀποτελοῦσι βρόγους ἵκανον νὰ καταπνίξωσι καὶ ταῦρον· ἡ γλωσσά του εἶναι φλόξ, ὁ ὀδούς του ἀγκιστρόν, τὸ ἄνοιγμα τοῦ στόματος ἀδυσσεός, τὸ σίαλόν του ἡεῦμα, ὁ ὀφθαλμός του πῦρ, τὸ βλέμμα του μαγνήτης, τὸ δηκυμά του θάνατος.

Οἱ Κονακοῦσι ἀρέσκεται εἰς τὸ χόσμα καὶ τὴν γυμναστικήν. Εξηπλωμένος ἐπὶ τῇ ἀρωματώδους γήλητῃ, ἀναπτύσσων μεθ' ἡδονῆς ὡς πελώριον περιλαμπίμον τὴν ἐκ τοπαζίου καὶ σμαράγδου περιβολὴν του, μὲ τὸ στόμα ἡμικινούτον καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμικινείστους, ἀρέσκεται ἀκροσώμενος τὴν μελωδικὴν φωνὴν πτηγοῦ τινος, ἡ παρακολούθων τὰ ἀλματὰ σκιούρου ἐπὶ τῇ κορυφῇ τῶν φοινίκων. Ηλήνη τῶν θυμάτων, ὡς οἱ 'Πομακοί Καίσαρες, θέλει ἀθηνῆτας καὶ μουσικούς, ὡς ἀλλοιούς δὲ Καλγούλας, ἢ Νέρων μετ' ὅλην τὴν βλακώδη ἀναισθησίαν του προσεκάνει καὶ κατατρώγει τοὺς διασκεδάστας αὐτὸν ἐπὶ μικρὸν καλλιτέχνας.

Ἡ φύσις φαίνεται, ἐνδιαφερομένη περὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, ἔδωκεν εἰς τὰ θηρία διάσφορα χαρακτηριστικά, δι' ὃν προσαγγελλομένη ἡ παρουσία αὐτῶν σώζει τὸν ἀνθρωπὸν· σύτως δὲ λέων προτοῦ ἐπιπέση εἰς ἀνθρωπίνους κατοικίας καταγγέλλει έκυτὸν διὰ τριῶν βρυχηθμῶν, τριῶν ἀληθῶν βροντῶν. Φρικώδης τις ὥρυγμὸς ἀγγέλλει τὴν παρουσίαν τῆς τίγρεως. Ὁ κροκοδειλὸς διὰ νὰ προσελκύσῃ τὸ θυμάτου θρηνεῖ ὡς νήπιον ἐντὸς τῶν καλαμώνων τῶν ποταμῶν. Προτοῦ προσβάλῃ τὸν ἀντίπαλόν του, δὲ κροταλίκας ταράσσει τὰς φοιλίδες του καὶ κρούει σύτω τὸν κώδωνα τοῦ θανάτου. Ἐρπετόν τι, δὲ Φόρσα, κατὰ τοῦ δήγυματος τοῦ διπούου ἡ ἐπιστήμη δὲν εὑρεῖ ἔτι φάρμακον, κηρύττει τὴν παρουσίαν του διὰ φρικωδῶν λυγμῶν.

Καὶ δὲ Κονακοῦσι ἐπίστης προσειδοποιεῖ τὸν ἀνθρωπὸν περὶ τῆς κινδυνώδους παρουσίας του. "Ερπων ἐπὶ τῆς γλότης ἀφίνει ἀνυπόφερτον δύσην μύσχου. Ἡ δυσάρεστος αὐτὴ δύση εἶναι ἡ εἰδῆσης τῆς φύσεως πρὸς τὸν ἀνθρωπὸν λέγουσα αὐτῷ: «Ἀπομακρύνθητι ἀπὸ τῆς δηλητηριώδους ταύτης ἀπικαρπίας ἢν θέλῃς νὰ ζήσῃς» διέβι τὸ πλῆρη τοῦ Κονακοῦσι ἀποθηκεύει".

Ο πελώριος οὗτος ὅφις, δὲ φοιερὸς τοῖς πᾶσι, ἔχει ἀντίπαλον φρικώδη κατορθούοντα νὰ καταβάλῃ τὴν τεῖσχύν καὶ λύσσαν αὐτοῦ. Οὗτος εἶναι μικρὸν ἔντομον, δὲ μύρμηξ τῆς Βραστίλιας. Εἰς μύρμηξ βεβαίως εἶναι μηδέν, ἀλλὰ πέντε, ἔξι διεπεικατεμμύρια μυρμήκων, δὲν εἶναι μόνον ἐπικίνδυνα, ἀλλὰ ικανά νὰ νικήσωσι, νὰ θανατώσωσιν. "Επὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἐρπετοῦ, ὀλος δὲ σόμος τῶν μυρμήκων ἔξεγείρεται καὶ βαδίζει πρὸς ἔνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀναρριγώμενος ἐπὶ τοῦ ληθαργούοντος τέρατος. Ἐν ῥιπῇ ὄφολυμος, δὲ Κονακοῦσι καὶ ἡ ὥραία αὐτοῦ περιεισθῇ ἔξαρφνίζονται ὑπὸ τὴν βομβούσαν μάζαν τῶν μυρμήκων, ὁ φύις καθίσταται αἰγμάλωτος τῶν μυρμήκων. Πρὸς τὸ πλέον αἱ γρυσσαὶ αὐτοῦ σπεῖραι, ἡ πύρινος γλῶσσα, δὲ ἀδαμαντοποίητος ὅπλισμός, διὰ φοιεροῦ δέδοντες; Τίς τύραννος δύναται ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν ὄρμην ὀλοκλήρου λαοῦ; Πάραυτα δὲ γιγάντειος ὅφις ἀνατέμνεται καὶ ἐκ τῆς φρικώδους μάζης του δὲν παραμένει πλέον ἢ δὲ σκελετός. Ὁ γίγας εὗρε τὸν ἀγώτερόν του — ἐν ἔντομον.

N. X. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΝΟΥ

"Χάρτης τῆς νήσου Τήνου συνταχθεὶς κατὰ τὸν Ἀγγλικὸν οὐδρογραφικὸν γέρατην ἐν κλιμακὶ τηγάνημένη, ὑπὸ τῶν πυγιούγων ἀργυτεκτόνων Γ. I. Εύγενείου, Π. N. I. Μοσχονῆ, Ν. Δ. Κλάψη, Μ. I. Εύγενείου, Π. Μαρκουτίζου. Τὰ ὑψη τῶν ὄρεων ὡς καὶ αἱ βυθομετρήσεις τοῦ λιμένος ἐλήφθησαν εἰς Γαλ. μ. αἱ δὲ τῆς περιμέτρου εἰς Ἀγγλικά. Ἐν Τήνῳ 1892. 0,52×0,69."

"Ο ἄρτι ἐκδοθεὶς ὑπὸ τὸν ἀγωτέρω τίτλον τοπογραφικὸς γέρατης τῆς Τήνου συνετάχθη ἐξ αὐτοψίας καὶ ἐπιτοποιεῖς ἐπίσης ἐρεύνης. Ἀπλὴ ἐπιθεώρησις αὐτοῦ καὶ πρόχειρος μελέτη μαρτυρεῖ ὅτι οἱ φίλοπονήσαντες αὐτὸν εἰργάζονται ἐπιμελῶς καὶ μετὰ προθυμίας, ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν διαγραφὴν τοῦ ἀναγλύφου τῆς νήσου καὶ τὴν ἐνοματογραφίαν καταφίλεται δὲ ἐκ τῆς ὅλης ἐργασίας ὁ ζητήσιος καὶ οἱ κόποι, οὓς κατέβαλον, οἵτινες εἶνε πάντοτε παρακολούθημα τῶν τοιεύτου εἰδους ἐργασιῶν.

"Τὰ ὄντα κατὰ τὰ γεωγραφικὰ χωρίων, ὄρεων, ὄχους, τοποθεσιῶν ἀλλαγῶν μικρῶν καὶ μεγάλων ἐγράφησαν. ὡς

προσφέρονται υπὸ τῶν ἐγγωρίων, ὅπερ εἶνε μέγιστον προσὸν τοῦ χαρτογραφικοῦ πίνακος, προσδίδον εἰς αὐτὸν καὶ φιλοσογικὴν ἀξίαν· διακρίνονται δὲ κατὰ εἰδὴ διὰ διαφόρου σχήματος γραμμάτων, τὸ ὅποῖον συμβάλλει μεγάλως εἰς τὴν ακοπωτέραν χρῆσιν τοῦ πίνακος καὶ πατανόησιν τῶν οἰκουμένων μερῶν ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων. Ἐπίσης δὲ φαίνεται ἐπιμεμελημένη ἡ χάραξις τῶν διαφόρων ῥευματῶν τῆς νήσου, δι’ ὧν διακρίνεται ἄριστα ἡ διανομὴ τῶν ὁμέδριων ὑδάτων καὶ ἡ διεύθυνσις τῆς βροᾶς αὐτῶν. Ἡ ηγένημένη κλίμαξ, ἐν τῇ ὅποιᾳ συνετήχθη ὁ πίναξ, ἐπέτρεψεν ὅπως ἀναγράψωσι λεπτομερείας, ἀς δὲν ἐγώρεις ἡ μικρὰ κλίμαξ τοῦ Ἀγγλικοῦ χάρτου. Ἐν γένει δὲ φαίνεται ὅτι ἡ ἀνάπτυξις καὶ τὸ διάγραμμα τῶν παραλίων ἐγένετο μετὰ τῆς προσηκούσσης ἀκριβείας καὶ ἐπιμελείας.

Τὸ πάρχουσιν ὅμως ἐν τῷ πίνακι καὶ ἐλεῖψεις τινές, ἀς σημειούμεν ἐνταῦθα, ὅπως ἐν δευτέρᾳ αὐτοῦ ἐκδόσει διορθωθῶσιν.

Ἐν ταῖς πρώταις παρατηροῦμεν ὅτι οἱ φιλοπονήσαντες τὸν χάρτην παρέλιπον τὴν σημείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῆς κλίμακος· καὶ σημειοῦται μὲν γραμμὴ τις ἐμφαίνουσα ἐν γιλιόμετρον, ἀλλ’ οὐχὶ καὶ ὁ ἀριθμός, ὃστις εἶνε 1 : 24,000, ἦτο δὲ ἀνάγκη νὰ τεθῇ οὕτος ὅπως ὁ ἀναγνώστης γνωρίῃ ἀμέσως ὅτι τὸ 1 : 1000 τοῦ μέτρου ἀναλογεῖ κατὰ τὸν πίνακα πρὸς 240 μέτρα ἐπὶ τοῦ ἑδάφους.

Δευτέρων τὰ βάθη τῆς θαλάσσης τοῦ μὲν λιμένος σημειοῦνται εἰς μέτρα γαλλικά, τῆς δὲ περὶ τὴν νήσον θαλάσσης εἰς μέτρα ἀγγλικά. Ἀλλὰ τίνα μέτρα ἀγγλικά, παρέλιπον νὰ σημειώσωσι, πόδας γυάρδας, ὅργιας; Ἐν παραθεοῦσι πρὸς τὸν Ἀγγλικὸν χάρτην εἴδομεν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης σημαίνουσι ὅργιας· τούτῳ ὅμως ἔπειτε νὰ σημειωθῇ ἥτηδε, διότι δὲν μαντεύεται. Δὲν ἐνοοῦμεν δὲ διετί τὸ βάθος τοῦ λιμένος ἐλήφθη εἰς μέτρα γαλλικά, ἐνδιαγένεσι πάντες οἱ νυκτικοὶ τὸ βάθος τῆς θαλάσσης μετροῦσι κατὰ ὅργιας.

Ἐπίσης ἐκ τοῦ χάρτου λείπει ἡ σημείωσις τοῦ πλάτους, σημειούμενων μόνον 40 λεπτῶν, ἀλλὰ τίνος μοίρας πλάτους δὲν φαίνεται ἐπισημειωτικῶς. Ἐπερπετε νὰ τεθῇ ἐν τῷ περιθωρίῳ ἡ 37°, ὅπως ἐπὶ τοῦ χάρτου τούτου δύναται τις νὰ εύρισκῃ τὸ μῆκος καὶ πλάτος τῶν διαφόρων τρημάτων τῆς νήσου. Παρελείφθη δὲ ἐπίσης καὶ ἡ σημείωσις ὅποιον μῆκος φέρει ὁ χάρτης τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς Φέρου ἢ τοῦ Γρενουΐνου; Οἱ εἰδίκοι γνωρίζουσι ταῦτα καὶ τὰ εύρισκουσιν εὐκόλως, ἀλλ’ οἱ πολλοὶ ἀναγνῶσται πρέπει νὰ τὰ εύρισκωσιν ἀναγεγραμμένων ἐν τῷ ὑπομνήματι ἢ τοῖς περιθωρίοις.

Ἐπίσης ἐν τῷ ὑπομνήματι δὲν σημειοῦται πῶς ἐγένοντο αἱ καταμετρήσεις τῶν ὑψῶν τῶν δρέπων, διὰ βαρομέτρου ἢ ἀλλὰς πῶς: Διέτι παρετηρήσαμεν μεταξὺ τῶν ὑψῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ πίνακος καὶ τῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ μεγάλην διαφορὰν ἐπὶ ἔλεττον. Ὁ Τσικνιᾶς π. γ. τὸ ὑψηλότερον δρές τῆς νήσου ἐν μὲν τῷ ἀγγλικῷ πίνακι σημειούται ἔχων ὑψός 2340 πόδας ἀγγλικούς ἢ τοις μέτροις γαλλικά 712, ἐν δὲ τῷ Ἑλληνικῷ μέτρα 685.

Ταῦτα ἐσημειώσαμεν οὐχὶ ὅπως ἐπικρίνωμεν ἐργασίαν ἀλλας καθ’ ὅλα τὰ λοιπὰ ἀξίαν λόγου καὶ τιμῶσαν τοὺς ἀναλαβόντας αὐτὴν ἐξ ἀξιεπαίνου πρωτοδουλίας, ἥτις ἀποκιτεῖ κόπον καὶ μελέτην μεγάλην, ἀλλ’ ὅπως ἐν δευτέρᾳ ἐκδόσει διορθωθῶσιν αἱ μικραὶ αὗται παραλείψεις, ὡν ἡ διορθωσις εἶνε εὐχερῆς.

A. M

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ

εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῆς Ἀγίας Σοφίας τῆς
ἐν Θεοδαλονίκῃ.

A'. ἐπιγραφὴ ἐπὶ τοῦ θόλου.

α' μέρος

Ἄμφοτεροι, ἐγώ καὶ ὁ κ. Σπυρίδων Λάζαρος, εἴχομεν καὶ δίκαιον καὶ ἀδίκον.

Δίκαιον εἴχον ἐγώ ισχυρισάμενος: «Κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1889 γενομένην ὑπὸ ἐμοῦ ἀνακάλυψιν — μετὰ τὸ τελευταῖον γράμμα μήκασον ὅτι ἀκολουθοῦσιν ἀφανῆ δύο ἢ τρία ἄλλα γράμματα. — Πρὸ δὲ τοις ἡμέρων — ἐπεισα ἐμαυτὸν ὅτι μετὰ τὸ τελευταῖον γράμμα, διπερ κατ’ ἐμὲ ἦτο Σ (ἔξακις χιλιοστοῦ), ἀκολούθει ἔτερον»· ἀδίκον εἴχεν ὁ κ.

Λάζαρος γράψας: «Ορθῶς φαίνεται διαγνοῦς ὁ φιλότιμος ἐκδότης ὅτι μετὰ τὸ τελευταῖον — γράμμα, διπερ οὐδὲν ἄλλο δύναται εὐλόγως νὰ είνε ἢ Σ = 6000, εἰπετο καὶ ἔτερον· ξήτημα δὲ μόνον είνε ἀνῆτο δὲν καὶ μόνον». Νομίζω ὅτι ὁ λόγος μου ἦτο σαφέστερος ἢ ὡστε νὰ ἐπιτρέψῃ δισταγμόν τινα ἢ καὶ παρεξήγησιν. Καὶ δευτέρᾳ δὲ ἀνάθασις εἰς τὸν θόλον καὶ ἔξτετας τῶν ἐν αὐτῷ μὲν ἔπειτε ἀμα μὲν ὅτι τὸ περὶ οὐδὲν λόγος γράμμα (ἢ, ἀκριβέστερον, λειψανον), διπερ εὐλόγως θὲ δηδύνατο νὰ ἐκληροθῇ καὶ ως κόσμημα (καὶ τότε τὸν ἀριθμὸν τοῦ θέτους θὲ ἀνεζήτει τις ἐν τινὶ τῶν ἄλλων μικροτέρων πλαισίων τοῦ θόλου), ἔτο δὲ ἀνω μέρος τοῦ

Ε

(= Σ, ἔξακις χιλιοστοῦ), οὐδὲ τὸ λοιπὸν κάτω μέρος διέκρινα ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς ἐρυθρᾶς ταινίας, ἥπα δὲ ὅτι κατόπιν ὑπάρχει τόπος ἐν τῷ ἐφθαρμένῳ πλαισίῳ τοῦ α' μέρους τῆς ἐπιγραφῆς (χνευ λόγου δὲ δὲν παρετήρησα ἐν τῇ «Ἐστίᾳ» ὅτι τῆς ἐπιγραφῆς ἀμφότερα τὰ μέρη κείνται ἐν πλαισίοις) πρὸς ἐν καὶ μόνον γράμμα. Περὶ τούτου θὲ πείση ἔχωτὸν καὶ ὁ κ. Λάζαρος εὐκολώτερον ὅταν δημοσιευθῶσι τὰ «πανομοιότυπα» τῶν ἐπιγραφῶν, διότι ἐν τῇ «Ἐστίᾳ» τὸ σχῆμα αὐτῶν δὲν ἡδύνατο νὰ ἀποδοθῇ πιστῶς διὰ κοινῶν γχαρακτήρων. Ἐν τῷ παρόντι ἀρκοῦμεν: νὰ προσπαρατηρήσω ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ ἐν γράμμα μετὰ δυσκολίας χωρεῖ.

Πάλιν, ἀδίκον εἴχον ἐγώ προτείνας πρὸς συμπλήρωσιν ἐν τῶν τεσσάρων γραμμάτων, δίκαιον δὲ ὁ κ. Λάζαρος ἀποδεκτὸν ακρούξας μόνον τὸ πρώτον αὐτῶν, τὸ Δ. Κατὰ ταῦτα, ἔτος τοῦ ψηφιδωτοῦ κόσμου τοῦ θόλου (τῆς Ἀναλήψεως τῆς μεγαλοπρέπεστατα καὶ καλλιστα εἰκονισμένης) είναι τὸ 495 οὐ πάπο Χριστοῦ, ὁ πέμπτος αἰών φθίνων, οὐκ ἀπέχων τῶν δύο πρώτων τριτημορίων τοῦ ἔκτου αἰώνος, ἔτινα οἱ σοφοὶ Texier καὶ Bayet ὠρισαν ἐκ τε ἄλλων τεκμηρίων κρίναντες καὶ ἐκ τοῦ ἐν τῷ Ἀγίῳ